

BILTEN UKPS
broj 5-7 – maj-jul 2015

Nema govora o predaji. Prodaja je bolje rešenje.
(Nenad Ćorilić)

Idemo hroničnim redom, što rekli očajno značajni skupštinari. Prvo bio Prvi maj, jestivi uranak neplaćenih paćenika, a potom i treći, Dan tehnološkog viška (TV) u slobodnim medijima. ЏЏЏ Омашио покушај да се 14.05. угрожено дружељубље залечи дражољубљем и Равна гора поравна за Зеленгором. ЏЏЏ Управљана Крманским пророчанством, сита декубитуса, Паданија 19. 05. распирила запретани жар цигара фром камарад Тито и ушла у доживотни конкубинат са Кубом. Фидел и књижара Делфи зарекли се на хај фиделити. Ривајвел кубизма означен прелазом са брље на *Cuba libre*. ЏЏЏ Svetski dan biodiverziteta (22. 05) ne smatra se izuzetnim, jer Padaniju u svetu predstavljaju najređi primerci vrste. ЏЏЏ S obzirom da se lepota postiže raznim šminkerskim šarenlažama, liposukcijom, liftinzima, botoksom, presadnjama, nadogradnjama, Bojanina *Beauty never lies* (24. 05.) spala na deseto evro-mesto. ЏЏЏ U turneji *Od cveta do cveta preko bela sveta* Premijer Padanije 27. i 28. 05 (na Dan leptira) skokn'o do Albanije. Sviće *Alba Nova* uprkos dronova. ЏЏЏ Na Dan deteta i jedinog Teslinog boravka u Beogradu (1. 06), dok se Mali u Moskvi pali na integralni saobraćajni sitem, premijera u Americi primili neki srednje veliki. ЏЏЏ Dan zaštite životne sredine (5. 06) obeležen загаđenjem pijaće vode u Pančevu. ЏЏЏ Papino „*Mai piu la guerra!*“ izrečeno 6. 06. u Bosni, gde se uvek nađu gnjide da zatruju *bona fide*. ЏЏЏ Okončana prepirka burna: ostaje uz delo Teslina urna. ЏЏЏ Jutro Dana izbeglica (20. 06), NEW Zealand, Mundialito. GoooooL! Naši dečaci – SVETSKI PRVACI!!! ЏЏЏ Dana 8.07. potvrdila Anđa: *rostfrei Freundschaft* ne sme da izanđa. ЏЏЏ Oni sa nižom ratom smatraju se višom rasom. Ako vam je rata stigla do poslednjeg sprata (kule u Bgd na vodi), strpite se. Biće sve na rate bez kamate kad vam vrate penzije i plate. S kupovine „za eksere“ već se prešlo na vaučere, a ostvaren i san pre dva i po veka načertan: Svi Srbi u jednoj državi – na letovanju. MALO LI JE?! Naša borba nam je dala da je Novak bez Nadala odbranio Vimblon i teniski SVETSKI TRON.

Poslednji pozdrav čestitoj posadi RADIJA B 92!!!

Everybody loves somebody sometimes.
Svatko ima netkog da ga četka, krepljen nadom konačnog početka.
Tragajte letos za nekim *sometimes* koje će prerasti u *always!*

GIRLS & BOYS, SHARE YOUR TOYS!

Ž. K-P.

DODELJENA NAGRADA BRANKO JELIĆ ZA 2015. GODINU

ODLUKA

Žiri nagrade **BRANKO JELIĆ**, koju povodom Molijerovih dana dodeljuju Francuski institut, UKPS i Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića (**dr Jelena Novaković, Aleksandra Grubor, Živojin Kara-Pešić**) jednoglasno je odlučio na sastanku održanom **8.05. 2015.** da nagrada u kategoriji “zreli doprinosi” pripadne **Olji PETRONIĆ**, za prevod romana *Doviđenja, tamo gore Pjera Lemetra*, u izdanju Čarobne knjige iz Beograda. U kategoriji “prva ogledanja” nagradu je poneo **Sreten STOJANOVIĆ** za prevod knjige *Studije o Galileju*, **Aleksandra Koirea**, objavljene u Izdavačkoj knjižarnici Zorana Stojanovića iz Sremskih Karlovaca. Pohvala ove godine odlazi u ruke **Vladimira D. JANKOVIĆA** za prevod romana *Praznik u komi* **Frederika Begbedea**, u izdanju Booke iz Beograda.

Obrazloženje žirija

Pjer Lemetr Lekcija iz istančanosti

Na početku, možda, bejaše jedna irska devetnaestovekovna pesma: “Johnny I Hardly Knew You”, potekla, nimalo slučajno, iz mjuzik hola, prvi put publikovana u Londonu 1867. godine. I jedan drugi rat, Cejlonski (vođen od 1795-1818). Tekst pesme je zamišljen kao anti-regrutni, ali je svojom poetikom daleko nadmašio prvobitnu ideju. Džoni se iz rata vratio bez ruku, nogu, i većeg dela lica, a onda završio na ulici, sa prosjačkim čančetom ispred sebe. Pesma je bila vrlo popularna početkom dvadesetog veka, i u Americi, baš u vreme kada se, 1905, u Koloradu, rodio Dalton Trambo, koji će, 1939, napisati jedan od najpotresnijih romana inspirisanih Velikim ratom, Johnny Got His Gun, kod nas preveden pod naslovom Džoni je krenuo u rat. Roman o izgubljenim vojnicima, osakaćenim vojnicima, vojnicima koji bi u svet bez obzira na svoju nakaznost, koju nikakva hirurška intervencija više ne može da izgadi...

I sada su ti isti junaci osvanuli u delu Pjera Lemetra. Kao i kod Trambo, opis rovovskih bitaka, ekshumacija, bezrazložnih smrti, demobilisanja koje je pošlo po zlu, začaranog kruga posleratnih zbivanja, mogao bi da naudi komunikativnosti romana, ali on jeste komunikativan na jedan gotovo neobjašnjiv način. Zašto? U intervjuu vođenom povodom

izlaska prvog engleskog izdanja njegovog romana Aleks Lemetr sam objašnjava prirodu svoje komunikativne filmičnosti. “Pripadam prvoj generaciji autora koji su rođeni u eri filma i televizije, i jednog i drugog, tako da je gotovo normalno to što moji romani jesu filmični...A onda, tu je i moj način pisanja: ja sam uvek i scenarista, ja pojedinačne scene projektujem na svoj unutarnji ekran. To je moj način poimanja.”

I sada nam priča o scenama, ili, čak, kadrovima, deluje sasvim smisleno – filmičnost romana Doviđenja, tamo gore, čini ga romanom našeg vremena *par excellence*.

Zato je prevođenje ovakve knjige u fokus prevodilačke pažnje dovelo svedenost sredstava koja se mogu koristiti. Taj je posao od prevodioca, Olje Petronić, zahtevao nešto što bi se moglo nazvati skromnošću. Ili možda, čak, nevidljivošću u odnosu na jezik i stil izvornika. Te Lemetrove rečenice koje deluju jednostavno, ritmične su i kao takve povezane, toliko da bi se svaka omaška, da bi se svaki prekid osetio kao nepotreban rez, kao zasecanje slike, u ovom slučaju, ponovićemo to, scene. Poetika prevoda Olje Petronić je poetika modernog prevodioca koji, u vremenu u kojem više nismo sentimentalni, a nažalost, ni humani, saosećajno prenosi piščevu čistu osećajnost, kao da se radi o njegovoj sopstvenoj osećajnosti. Prevodilac je, dakle, žrtvujući naizgled sebe na oltaru vernosti i doslednosti u odnosu na original, preneo tekst bez suvišnih ukrasa, kadar po kadar, bez pada tenzije.

I tako nas je vratio u nekakvo vreme prividne nevinosti, koje jeste potka ovog romana, na kojoj se odvija drama kaljanja prošlosti, tako što, sa Pjerom Lemetrom, pripoveda o tome kako je baš taj rat, “pustio krv” jednoj velikoj naciji. A i nekim malim, kao što je naša. Ne možemo da se oslobodimo osećaja da je jedan glavni junak mogao da završi kao irski Džoni, prosjak-čudovište, ili Trambov Džoni, koji glavom bez lica otkucava do u nedogled poruke na Morzeovoj azbuci, koje dugo niko razumeo nije. Ali je priča još tragičnija: završio je svojevoljno pod točkovima (baš!) očevog automobila. Teško je danas pisati antiratne romane. A to je ono što bismo mogli da učimo od Pjera Lemetra, i njegovog prevodioca. Čestitam!

Aleksandra Grubor

Obrazloženje žirija

Aleksandar Koire *Studije o Galileju*

U *Studijama o Galileju* francuski filozof i istoričar nauke Aleksandar Koire raspravlja o Galilejevim otkrićima u oblasti fizike, koja su potvrdila Kopernikovu heliocentričnu teoriju. Pobijajući argument protiv kretanja Zemlje koji je Aristotel nalazio u činjenici da telo pada na mesto koje se na površini Zemlje nalazilo ispod njega u trenutku kada je počelo da pada, iako bi ga kretanje Zemlje onemogućavalo da padne na to mesto, Galilej je odbacio Aristotelovu teoriju o prirodnim mestima, a usvojio euklidovsko shvatanje prostora kao homogenog i beskonačnog širenja, po strukturi jednakog stvarnom prostoru sveta, ukazujući na zakon inercije koji će formulisati Dekart i pronalazeći rešenje za problem pada u formuli da je put koji telo prelazi dok pada proporcionalan kvadratu vremena tokom kojeg pada.

Ova otkrića izmenila su metafizičke osnove nauke i postala, kako ističe Koire, izraz jednog novog odnosa prema svetu i prirodi. Jer, smatra Koire, i to je svakako njegov doprinos, ono što se naziva naučnom revolucijom u XVII veku nije bilo rezultat eksperimentalnih radova Galileja i Njutna, nego posledica nove vizije sveta. Galilejeva otkrića više su bila rezultat metafizičkih razmatranja nego plod neposrednog posmatranja fenomena. Suprotstavljajući se « pozitivističkom » shvatanju da uočavanje veza između pojava omogućava da se uspostave zakoni koji će ih opisati ili omogućiti da se predvide, Koire smatra da je nauka prvo teorija, težnja ka spoznaji istine o svetu i ka otkrivanju glavnih struktura iz kojih izvire pojave i zakoni koji ih povezuju. Preneto na plan ideologije, ovakvo rasuđivanje pokazuje da naučni preokret o kome je reč, a koji ujedno znači odbacivanje mišljenja zasnovanog na pojmovima vrednosti, savršenstva, smisla ili svrhe, najavljuje ideologiju modernog vremena u kojoj vertikalnu hijerarhiju vrednosti zamenjuje horizontalni i ravnopravno tretirani skup različitosti.

Ovakva knjiga zahtevala je prevodioca koji ne samo da dobro poznaje i francuski i srpski jezik, što je inače nužni uslov svakog pristupanja prevodjenju, nego i sposobnost da uđe u jasno predstavljen, ali sam po sebi običnom čitaocu ne uvek i pristupačan svet fizike obogaćen istorijsko-filozofskim razmatranjima kojima odgovara i određeni stil. Taj stil povezuje naučnicku preciznost sa težnjom da se predmet istraživanja, u svoj njegovoj složenosti, izrazi rečenicom koja mora biti isto tako složena i mnogostruka, puna umetnutih iskaza. To je bio veliki izazov za prevodioca, suočenog kako

sa komplikovanom sintaksom, koju nije uvek bilo lako preneti u srpski jezički sistem, tako i sa terminološkim teškoćama koje stvara ovakva vrsta teksta.

Sa svim tim izazovima Sreten Stojanović se uspešno nosio i sačinio prevod koji u isto vreme verno prenosi autorovu misao i odgovara duhu srpskog jezika. Stoga mu žiri jednoglasno i sa zadovoljstvom dodeljuje nagradu « Branko Jelić » za najbolji prevod u 2014. godini, u kategoriji « Prva ogledanja ».

Jelena Novaković

Objasnenje žirija ***Praznik u komi Frederik Begbede***

Povod je proslava otvaranja čuvenog noćnog kluba i najavljeni ljudi provod lica sa korica magazina, TV zvezda, umišljenih veličina, čudnih ptica svih fela, sa strogo osobnim pozivnicama da i život stave na kocku u zamenu za časove raspusnog samozaborava. Poprište razvrata uobličeno je kao džinovska klozetska šolja i nosi naziv *Klonje*, jedinog mesta gde su gadosti očekivane..

Koma, najteži poremećaj svesti, može sici do kobnih dubina iz kojih se ne vraća, trajati godinama ili, srećom, mnogo kraće, samo jednu noć devedesetih godina prošlog veka, kao u Begbedeovom romanu. Potanjanje u nju i vraćanje iz nje autor prati vremenom izdellenim u dvanaest jednakih jednosatnih fragova, od sedam uveče do sedam ujutru.

Jedan od dva stožerna lika je mladi kolumnista Mark Maronije (čije bi posrblijeno ime bilo Kestenović), koji se drži podalje od svega što bi ga dovelo u trajno stanje živog mrtvila i, kao pišćev alter ego, zadržava otklon iz kojeg sve grozno i komatozno mora biti doživljeno i kao komično. Ljubav u svitanje doneće mu razrešenje. Drugi je Di Džej Žos Dimulen, kome svi zavide na svetskoj slavi. Njihova međusobna napetost, satkana od uzajamne surevnjivosti skromnog i razmetnog, prodeva se kroz ceo roman.

Begbede, hroničar časopisa *ELLE* i *MAX*, omražen koliko i uvažen, hirovit koliko i darovit, poznaje iznutra sve sklonosti, bolje rečeno slabosti miljea koji opisuje: resku muziku, alkohol, drogu i olako sparivanje. Svi ti begunci iz zatvora društvenih obzira, poneseni bezobličnom slobodom, oslikani su nekom vrstom argoa svojstvenog tome krugu, bez kojeg bi tuce apokaliptičnih sati ostalo pljosnato. Argo se, zna se, ne nudi bukvalnom

prevodjenju. On je nepresadiva endemska vrsta i od prevodioca traži kovanje alata za tuđi zanat.

Tok zbivanja pisac kao da je pozajmio od svog Di Džej junaka. On naprosto sempluje, kalemi nesrodne oblasti, sitan vez posle oštrog reza. Od grubog ruba do bešavnog vara. Slaže iznenađujući kolaž, neviđen, nečuven, nečitani i osmišljenom celinom iskupljuje sebe za mestimične odasvud zajmljene pabirke. A onda spojeno ritmizuje po muzičkom uzoru. Rubato, stakato, picikato, pa moderato, pa iznenadni snop pikado strelica usmeren na čitaoca. Legato-citate između sati komatozne freneze, održavane probranim muzičkim numerama i svetlosnim grcajima, Begbede odabira sa luka širokog raspona od rok tekstova do filozofskih celomudrija. i

Sve te uzbrdice, uz poneku istinski okomitu liticu, tuđim tragom, (ali svojim korakom!), prevladao je Vladimir D. Janković, uspešno, bez prerašavanja suštine i popuštanja napetosti. Pored svega drugog, čudnovato je (do nadslučajnosti) da KOMU objavi mlada i hrabra kuća koja se zove BOOKA.

Živojin Kara-Pešić

ODRŽANI 40. JUBILARNI BEOGRADSKI PREVODILAČKI SUSRETI

Kao i svake godine, Međunarodni beogradski prevodilački susreti održani su i ove godine poslednjeg vikenda meseca maja. Na ovogodišnjim, jubilarnim četrdesetim susretima, učestvovalo je trideset četvoro gostiju iz **Bosne i Hercegovine, Bugarske, Francuske, Hrvatske, Italije, Mađarske, Makedonije, Nemačke, Poljske, Rusije, Slovenije, Srbije, Ukrajine i Velike Britanije.**

Ovogodišnji susreti, pod jedinstvenom temom ***KNJIŽEVNI PREVODIOCI PRED IZAZOVIMA DANAŠNJEG SVETA***, i pod geslom ***Ploviti i prevoditi se mora***, počeli su u četvrtak, **28. maja** u 18 časova u prostorijama Udruženja malim svečanim koktelom povodom prijema gostiju, a zvanično su otvoreni u petak, **29. maja**. Nakon uvodnog obraćanja **predsednika** Udruženja književnih prevodilaca Srbije, **Miloša Konstantinovića**, Susreti su započeti razgovorom za prvim okruglim

stolom, koji je kao i poslednjih nekoliko godina bio posvećen susretu jednog našeg pisca sa svojim prevodiocima. Počasni gost ovogodišnjih susreta bila je spisateljica **Vida Ognjenović**.

Pored **Žele Georgijev (Bugarska)**, koja je započela razgovor, i **Ale Tatarenko (Ukrajina)** koja ga je moderirala, prevodioci koji su imali prilike da sa njom razgovaraju o izazovima prevođenja njenih dela bili su **Nikola**

Moravčević (Srbija), **Tijana Đerković (Italija)**, **Veronika Jarmak (Ukrajina)**, **Frosina Stojkovska (Makedonija)** i **Gordana Stojkovska (Makedonija)**, **Kristina Orovec (Srbija)** i **Vasilij Sokolov (Rusija)**.

Poslepodnevni okrugli sto bio je posvećen obeležavanju četrdesetogodišnjice održavanja manifestacije Međunarodni beogradski prevodilački susreti. Razgovor za okruglim stolom pod nazivom **Susreti pre**

četrdeset godina, susreti četrdeset godina kasnije započeo je **Jovan Janićijević**, jedan od organizatora Beogradskih prevodilačkih susreta, a podsećanje kako kolega iz zemlje, tako i naših dugogodišnjih gostiju, na četiri decenije druženja i

razmenjivanja iskustava, moderirala je, i svoja iskustva u rukovođenju Susretima sa prisutnima podelila **Miroslava Smiljanić-Spasić**.

Prvi dan četrdesetih Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta tradicionalno je upotpunjen svečanom dodelom Nagrade PEN-a najboljem prevodiocu sa Srpskog jezika, koja je ove godine uručena **Ali Tatarenko**.

Drugi dan Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta počeo je razgovorom o aktuelnim problemima književnog prevodilaštva. U razgovoru na temu **Književni prevodioci u podivljaloj produkciji**, koji je započela **Jelena Stakić**, a moderirala **Danijela Pejčić**, učesnici su razmenili iskustva

o aktuelnom stanju u svetu književnog prevođenja, o kvalitetu tekstova koji se prevode, hiperprodukciji i odnosu sa izdavačima, i tome kako se snalaze u tim mutnim i uzburkanim vodama.

Poslednji okrugli sto četrdesetih Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta, s temom *Budućnost je stigla*, bio je posvećen razgovoru o budućnosti naše profesije, novim i korisnim tehnologijama koje nam u velikoj meri olakšavaju posao, ali pre svega o digitalnom izdavaštvu i tome na koji način ono daje novi život knjizi i prevodu, kako se digitalne knjige

distribuiraju i na koji način prevodioci u eri digitalnih izdanja mogu da zaštite svoja autorska prava. Zanimljivu raspravu na ovu temu vodila je **Lara Helbling Matković** iz Hrvatske, a razgovor je započela, i mnoge odgovore prevodiocima dala Aleksandra Rašić, vlasnica izdavačke kuće iz Srbije koja se bavi digitalnim izdavaštvom.

Nadamo se da su i nažalost malobrojni članovi Udruženja koji su prisustvovali ovogodišnjim Međunarodnim beogradskim prevodilačkim susretima sa ovogodišnjeg skupa poneli jednako pozitivne utiske kao i naši gosti iz inostranstva i, kao i obično, Odbor za organizaciju Susreta drage će volje prihvatiti sve vaše primedbe i sugestije, kako bi naredni Susreti bili još bolji i uspešniji.

Vesna Stamenković
Odbor za BEPS

Mole se članovi Udruženja koji žele da Bilten primaju elektronskim putem, ali im on ne stiže na imejl adresu, da provere da li im možda pošta od Udruženja nehotice završava u odeljku za neželjenu poštu (SPAM folder), i da nam svakako još jednom pošalju svoju imejl adresu, sa naznakom „Za mejling listu za Bilten“, na imejl adresu Udruženja, ukps011@gmail.com